

2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Веренцов проти України» від 11 квітня 2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 12.02.2021).

3. Постановление Европейского суда по правам человека по делу «Сергей Кузнецов (Sergey Kuznetsov) против Российской Федерации» от 23 октября 2008 г. URL: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online> (дата звернення 12.02.2021).

Семенчук Т.В.

*здобувачка I курсу магістратури кафедри
конституційного, адміністративного та фінансового права
Чернівецького юридичного інституту
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

Гендерна рівність означає, що права, обов'язки та можливості людини не повинні залежати від того, народжується вона жінкою чи чоловіком. Гендерна рівність передбачає врахування інтересів, потреб та пріоритетів як жінок, так і чоловіків, визнаючи тим самим різноманітність різних груп останніх. Гендерна рівність – це не виключно жіноче питання, як прийнято вважати. Воно повинно стосуватися і чоловіків, і жінок. Рівність між жінками та чоловіками розглядається як проблема прав людини, а також як передумова і показник стійкого розвитку суспільства та держави, орієнтованого на людей.

Гендерна рівність досягається тоді, коли жінки та чоловіки користуються однаковими правами та можливостями у всіх секторах суспільства та держави – економічному, політичному, соціальному, культурному тощо, коли різні способи поведінки, різні прагнення та потреби жінок та чоловіків однаково цінуються.

Протягом останніх десятиліть світове співтовариство все більше усвідомлює і підкреслює нерозривний зв'язок між метою

досягнення гендерної рівності та здійснення інших назрілих глобальних завдань в світі, зокрема цілей стійкого розвитку.

У «Декларації Тисячоліття», яка була прийнята на зустрічі на вищому рівні країнами – членами ООН ще у вересні 2000 року, прямо сказано, що просування гендерної рівності – істотна умова для скорочення бідності і голоду і умова розвитку.

За статистичними даними, у всьому світі майже кожна четверта дівчина у віці від 15 до 19 років не працює та не навчається, тоді як цей показник у хлопців становить 1 із 10.

Напередодні Міжнародного жіночого дня, 6 березня 2020 року, була опублікована доповідь Програми розвитку ООН, в якій йшла мова про те, що майже дев'ять з десяти чоловіків і жінок у всьому світі ставляться до жінок з упередженістю.

В ПРООН (глобальна установа Організації Об'єднаних Націй у галузі розвитку, яка підтримує стратегічні ініціативи з розбудови спроможності, спрямовані на сталий людський розвиток та зростання) вперше склали «Індекс гендерних соціальних норм». З цією метою були проаналізовані дані, зібрані в 75 країнах, де в цілому проживає більше 80 відсотків світового населення. В ході дослідження були виявлені «невидимі перешкоди» для жінок.

Згідно з наведеними в доповіді даними, майже половина опитаних вважають, що чоловіки є більш успішними політиками, більше 40 відсотків впевнені, що чоловіки краще керують підприємствами. Більш того, 28 відсотків вважають, що чоловік має право бити свою дружину. При цьому в останні роки в багатьох країнах зростає скептицизм з приводу необхідності рівноправності чоловіків і жінок.

Аналізуючи вітчизняне законодавство України, можна зробити висновок щодо певного належного рівня урегульованості питання гендерної рівності.

Основний Закон України – Конституція, у ст. 24 визначає, що Рівність прав жінки і чоловіка забезпечується: наданням жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, у здобутті освіти і професійній підготовці, у праці та винагороді за неї; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я жінок, встановленням пенсійних пільг; створенням умов, які дають

жінкам можливість поєднувати працю з материнством; правовим захистом, матеріальною і моральною підтримкою материнства і дитинства, включаючи надання оплачуваних відпусток та інших пільг вагітним жінкам і матерям [1].

В Україні діє закон від 08.09.2005 р. «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», де гендерна рівність визначається як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства [2]. Крім того, 30.09.2019 р. набрав чинності Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року», де з-поміж багатьох пунктів, зазначених як основні цілі, досягнення яких прагне Україна, є і пункт щодо забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчат [3].

Внесенню такої цілі до програми сталого розвитку України передували відповідні дослідження, зроблені у цій сфері. Їх результати дозволяють виділити основні порушення прав жінок в Україні:

- домашнє насильство;
- менша заробітна платня у жінок, аніж у чоловіків;
- меншість у владі;
- дискримінаційна практика у кар'єрі;
- стереотипне мислення суспільства.

Варто сказати, що Україна стоїть на шляху поступового вирішення цих проблем. На користь цього твердження можна надати той факт, що прийняття нового Виборчого кодексу України встановило нові правила утворення виборчих списків. Якщо раніше за виборчим законодавством України не було встановлено жодних квот щодо кількості жінок/чоловіків у виборчих списках, то відтепер партія повинна забезпечити присутність у кожній п'ятірці (місцях з першого по п'яте, з шостого по десяте і так далі) кожного виборчого списку чоловіків і жінок (не менше двох кандидатів кожної статі) [4].

Наразі, поряд із терміном «гендерна рівність» широкого вжитку набув і інший – «гендерна справедливість».

Гендерна справедливість – це процес справедливого відношення щодо жінок та чоловіків. Щоб забезпечити

справедливість, часто повинні бути доступні стратегії та заходи для компенсації історично та соціально утверджених у суспільстві стереотипів щодо жінок, які заважають жінкам і чоловікам діяти на рівних умовах. Справедливість завжди веде до рівності. Гендерна рівність вимагає однакового задоволення потреб жінок та чоловіків можливостями, ресурсами та винагородами. Там, де існує гендерна нерівність, як правило, жінки потрапляють у неблагополучне становище щодо прийняття рішень та доступу до економічних та соціальних ресурсів. Тому найважливішим аспектом сприяння гендерній рівності є розширення прав і можливостей жінок з акцентом на виявленні та усуненні дисбалансу влади та наданні жінкам більшої самостійності в управлінні власним життям. Гендерна рівність не означає, що чоловіки та жінки стають однаковими. Доступ до можливостей та змін у житті не повинен залежати від статі та обмежуватись нею. Досягнення гендерної рівності вимагає розширення можливостей жінок для забезпечення прийняття рішень на приватному та державному рівнях.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 №254к/96-ВР. Веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.02.2021).
2. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. Веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 04.02.2021).
3. Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року : Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 04.02.2021).
4. Виборчий кодекс України : Закон України від 19.12.2019 № 396-IX. Веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> (дата звернення: 04.02.2021).